

Malene Grandjeans grundlovstale

Taler

Malene Grandjean
Rektor på Nordfyns Gymnasium

Dato

21. juni 2026

Sted

Glavendruplund, Stenager 12,
5485 Skamby

1 **Kære alle sammen**

Tak for invitationen til at holde tale her i dag på Grundlovsdag. En dag, hvor vi ikke blot fejrer vores demokrati, men også reflekterer over, hvordan vi hver især er med til at forme det.

Som rektor på Nordfyns Gymnasium møder jeg hver dag unge, der er i gang med at finde deres plads i verden. Derfor vil jeg i dag tage udgangspunkt i tre temaer, som både er dybt forankret i Grundloven og i mit arbejde: Fællesskaber, uddannelse og demokratisk dannelse.

For det første: Fællesskaber

Grundloven sikrer i §79, at *“Borgerne har ret til uden forudgående tilladelse at samle sig ubevæbnede.”* Det er en helt grundlæggende frihed. Men det er også mere end en juridisk rettighed. Det er et fundament for vores måde at være mennesker på.

For fællesskaber er ikke noget, vi må tage for givet. Fællesskaber skal skabes, vedligeholdes og værnes om. På gymnasiet ser vi hver dag, hvordan fællesskaber gør en forskel. Det er i fællesskabet, at unge spejler sig i hinanden. Det er her, de bliver udfordret, udvikler sig fagligt og finder modet til at stå ved sig selv. Men det er også her, de finder tryghed, accept og støtte. Fællesskaberne er dermed også helt fundamentalt for deres læring.

Vi har brug for fællesskaber. Ikke kun for den enkelte, men for samfundet som helhed. Et samfund uden stærke fællesskaber bliver hurtigt et samfund med større afstand mellem mennesker, mindre tillid og færre muligheder for at løse de udfordringer, vi står overfor.

Derfor er det afgørende, at vi fortsat værner om de rum, hvor mennesker kan mødes – fysisk, åbent og frit – og hvor vi kan være uenige uden at blive uvenner.

35

For det andet: Uddannelse

I Grundlovens §76 står der: *“Alle børn i den undervisningspligtige alder har ret til fri undervisning i folkeskolen.”* Det er en formulering, der måske kan lyde enkel, men som rummer noget helt særligt ved Danmark.

40

For det er ikke bare en pligt - Det er også en rettighed. En ret til uddannelse, uanset baggrund. En ret til at blive løftet, støttet og udfordret. En ret til mobilitet på flere områder.

45 Det danske uddannelsessystem er kendetegnet ved netop det, at vi både har fokus på at hjælpe dem, der har det svært – fagligt, personligt eller socialt – og samtidig give plads til dem, der har særlige evner og behov for ekstra udfordringer.

50 Lige nu står vi midt i en tid med store forandringer. Faktisk de største forandringer i uddannelses-landskabet, jeg har oplevet i mine over 30 år i sektoren.

På Nordfyns Gymnasium ser vi ind i en spændende fremtid. Vi bevæger os fra at være et klassisk STX-gymnasium med én uddannelse til potentielt at blive en egentlig campus.

Allerede fra 2027 håber vi at kunne udbyde HHX, og på længere sigt også EPX – Den nye erhvervsfaglige gymnasiale uddannelse, som blandt andet kommer til at indeholder nuværende HF, 10. klasse, EUX og grundforløb 1 fra

erhversuddannelserne.
Og med den nye regering ser det heldigvis stadig ud til, at ambitionen om etablering af EPX fastholdes.

65 Derudover arbejder vi målrettet på, at vi fra 2030 kan tilbyde grundforløb 2 inden for SOSU-uddannelserne, pædagogisk assistent og de merkantile erhversuddannelser inden for handel, kontor og detail.

70 Det betyder, at unge på Nordfyn i fremtiden kan gå ind ad én dør, og her
forhåbentligt vælge mellem en række forskellige uddannelser, men stadig være
en del af et stort ungefællesskab.

Det er en vision, vi glæder os til at realisere. For det handler om at skabe
75 muligheder lokalt og om at give flere unge en uddannelse, der giver mening for
dem. Det styrker både de unge, Nordfyns Kommune og samfundet som helhed.

80 **For det tredje: Demokratisk dannelse**

Grundloven giver os ikke blot rettigheder. Den forudsætter også, at vi bruger
dem. I §49 slås det fast, at *“Folketingsmedlemmerne vælges ved almindelige,
direkte og hemmelige valg.”* Det er selve kernen i vores demokrati.

85 Men demokratisk dannelse handler om mere end at sætte et kryds hvert fjerde
år. Det handler om at engagere sig. Om at tage stilling. Om at bidrage til det
fællesskab, man er en del af, hvad enten det er på skolen, i kommunen eller i
samfundet. Og her vil jeg gerne understrege noget, som virkelig fylder meget for
mig: De unge ER engagerede.

90 Vi har inden for det sidste år haft både folketingsvalg og kommunal- og
regionsrådsvalg. På gymnasiet afholdt vi en række arrangementer, debatter,
oplæg og diskussioner. Og de unge deltog aktivt, og de var begejstrede for
arrangementerne. De lyttede. De spurgte. De udfordrede. De havde holdninger.

95 Det billede, man nogle gange møder i medierne af unge som passive og
uinteresserede genkender jeg simpelthen ikke. Tværtimod. Jeg oplever en
generation, der engagerer sig, men måske på en lidt anden måde, end tidligere
generationer har gjort. Mange unge orienterer sig i dag mod det, man kalder
100 *adhokrati*. Det vil sige, at engagementet i højere grad er drevet af den enkelte
sag frem for tilknytning til et bestemt parti eller en fast organisation. Man
engagerer sig dér, hvor man oplever, at noget er vigtigt, og man kan skifte fokus,
når en ny sag kalder. Det er ikke udtryk for mindre engagement. Det er udtryk
for en anden måde at være engageret på. En fleksibel, sagsspecifik og ofte meget
105 målrettet tilgang til demokratisk deltagelse.

Og det stiller også krav til os som samfund, som institutioner og til jer politikere.

110 Vi skal alle sammen arbejde med at skabe rum, hvor denne form for
demokratisk engagement, og vi skal understøtte, at det kan udfolde sig selvom
det måske er anderledes end vores egen måde at udfolde demokratiske dannelse
på.

115 Grundloven er ikke bare et historisk dokument. Den er levende. Det er den
fordi vi er levende. Den eksisterer i kraft af vores handlinger, vores fællesskaber
og vores vilje til at tage ansvar.

Vi skal værne om det danske demokrati, og det skal vi blandt andet gennem:

120

En styrkelse af fællesskaberne
En ambitiøs og modig investering i uddannelse
Og det skal vi gennem det at tage de unge alvorligt som demokratiske
medborgere

125

For det er i mødet mellem mennesker, i læringen og i engagementet, at
fremtidens Danmark bliver til.

130 **Tak for ordet – og glædelig Grundlovsdag.**

Kilde

Manuskript modtaget fra taler og udgivet af Danske Taler med tilladelse fra taler og producent

135

Kildetype

Digitalt manuskript

Tags

Grundlovstale

URI

140

<https://www.dansketaler.dk/tale/malene-grandjeans-grundlovstale-2026>

145